

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vägtrafiklagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i den nya vägtrafiklagen, som träder i kraft den 1 juni 2020. Syftet med propositionen är att till lagen foga bestämmelser som underlättar parkeringen för de anställda inom hemvården i överensstämmelse med vad som förutsätts i ett uttalande av riksdagen.

Enligt propositionen ska man med ett av kommunen beviljat parkeringstillstånd för hemvården oberoende av en begränsning som angetts med vägmärke få parkera på avgiftsbelagda parkeringsplatser utan att betala avgift samt på områden där parkering är förbjuden med vägmärken. Parkeringstillståndet ska på områden där den maximala parkeringstiden har begränsats också möjliggöra parkering för längre tid än begränsningen. Parkeringstillståndet gör det dessutom möjligt att på en gårdsgata parkera också på andra ställen än på markerade parkeringsplatser och att parkera inom verkningsområdet för en tillägsskylt som anger att servicekörning är tillåten.

Lagen avses träda i kraft den 1 juni 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
2.1 Lagstiftning om hemvården och om tjänster som tillhandahålls i klientens hem	3
2.2 Parkering och parkeringstillstånd i vissa kommuner i Finland för tjänster som tillhandahålls i hemmet	4
2.3. Den nya vägtrafiklagen	11
3 Målsättning	12
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	12
4.1 De viktigaste förslagen.....	12
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	12
5 Alternativa handlingsvägar	13
6 Remissvar	14
7 Specialmotivering	16
8 Ikraftträdande.....	18
9 Verkställighet och uppföljning	18
10 Förhållande till andra propositioner.....	18
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	18
LAGFÖRSLAG	20
om ändring av vägtrafiklagen.....	20
BILAGA	21
FÖRFATTNINGSBILAGA	21
BILAGA	23
PARALLELLTEXT	23
om ändring av vägtrafiklagen.....	23

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Det föreslås att den nya vägtrafiklagen (729/2018) genom den aktuella regeringspropositionen ändras och revideras så att parkeringen för anställda inom hemvård och motsvarande hemtjänster underlättas i kommunerna.

Bakgrunden till propositionen är riksdagens uttalande i sitt svar på regeringens proposition med förslag till ny vägtrafiklag, att statsrådet i samarbete med kommunerna och andra aktörer ska bereda en gemensam lösning för att underlätta parkeringen och utan dröjsmål bereda de ändringar av bestämmelser som behövs.

Grunden för riksdagens uttalande är riksdagens kommunikationsutskotts betänkande (KoUB 16/2018 rd) om regeringens proposition med förslag till ny vägtrafiklag, där det konstateras att anställda inom hemvården och motsvarande grupper av anställda enligt den utredning som utskottet erhållit har betydande problem med parkering i städerna. Mängden hemtjänster är också på väg att öka. I princip är det kommunernas uppgift att ordna med parkering också med beaktande av dessa grupper. Utskottet ser problemet som betydande och anser att det måste gå att finna en gemensam lösning som tillgodoser hela Finlands behov.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet, och den har behandlades i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning den 21 januari 2019. Ett sammandrag av utlåtandena finns i sin helhet på finska på adressen <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM029:00/2019>.

För beredningen av propositionen sändes en begäran om utredning till städerna Björneborg, Esbo, Helsingfors, Jyväskylä, Kuopio, Rovaniemi, Tammerfors, Tusby, Uleåborg, Vanda och Åbo för att utreda situationen i fråga om hemvårdens parkering. Det kom in tio utredningar inom utsatt tid.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftning om hemvården och om tjänster som tillhandahålls i klientens hem

Med hemvård avses enligt 20 § i socialvårdslagen (1301/2014) den helhet som bildas av hemservice och de hemsjukvårdsuppgifter som omfattas av 25 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Enligt 19 § i socialvårdslagen avses med hemservice att fullgöra eller bistå vid fullgörandet av uppgifter och funktioner som hör till boende, vård och omsorg, upprätthållande av funktionsförmågan, vård och fostran av barn, utträttande av ärenden samt det övriga dagliga livet. Hemservice tillhandahålls på grund av sjukdom, förlossning, skada eller av någon annan liknande funktionsnedsättande orsak eller i en särskild familje- eller livssituation. Som stöd-tjänster som ingår i hemservicen tillhandahålls måltids-, klädvårds- och städservice och tjänster som främjar socialt umgänge.

I 25 § i hälso- och sjukvårdslagen förutsätts det att kommunen ordnar hemsjukvård för dem som bor i kommunen. Hemsjukvården genomförs enligt vård- och serviceplanen eller tillfälligt som

RP 109/2019 rd

multidisciplinär hälso- och sjukvårdsservice där patienten är bosatt, i dennes hem eller på en jämförbar plats.

Enligt regeringens proposition med förslag till socialvårdslag (RP 164/2014 rd) stöder och hjälper hemservicen när en klient på grund av sjukdom eller nedsatt funktionsförmåga behöver hjälp i hemmet för att klara av vardagssysslor och personliga funktioner som att sköta hygien.

De anställda inom hemservicen är i huvudsak närvårdare, hemvårdare och hemhjälpare. De anställda inom hemservicen följer också hur klienten mår och ger klienterna och de anhöriga råd i sådant som gäller servicen. I många kommuner får man service även på kvällar och under veckoslut, och det blir också allt vanligare med nattpatruller.

Hemsjukvården utför av läkare ordinerade sjukvårdsåtgärder hemma hos klienten, tar prover, övervakar medicinering och följer hur klienten mår. Även mycket krävande sjukvård, t.ex. vård i livets slutskede, kan ordnas hemma. I hemsjukvårdens arbete ingår också att stödja de anhöriga. De anställda inom hemsjukvården är i huvudsak utbildade sjukskötare och närvårdare.

Enligt 21 § 4 mom. i socialvårdslagen avses med serviceboende boende och service som ordnas i en servicebostad. Servicen omfattar vård och omsorg enligt klientens behov, verksamhet som upprätthåller och främjar funktionsförmågan, måltids-, klädvårds-, bad- och städservice samt tjänster som främjar delaktighet och socialt umgänge. Inom serviceboende med hel- dygnsomsorg ordnas tjänster enligt klientens behov dygnet runt.

Syftet med lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) är enligt lagens 1 § att främja de handikappades förutsättningar att leva och vara verksamma som jämbördiga medlemmar av samhället samt att förebygga och undanröja olägenheter och hinder som handikappet medför. Kommunerna ska enligt 3 § sörja för att tjänster och stöd för handikappade ordnas så att de till innehållet och omfattningen är sådana som behovet i kommunen påkallar. Vid anordnande av service och stöd enligt den lagen ska klientens individuella hjälpbehov beaktas.

Enligt 4 § i lagen om service och stöd på grund av handikapp ska service och stöd enligt lagen ordnas, om en handikappad inte med stöd av någon annan lag får sådan service eller sådant stöd som är tillräckligt och lämpligt för honom eller henne. För personer som avses i 1 § i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) ska dock den service och det stöd som personens handikapp påkallar i första hand ordnas enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp till den del som dessa åtgärder är tillräckliga och lämpliga med hänsyn till personens servicebehov samt även i övrigt förenliga med hans eller hennes intresse.

Lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda innehåller enligt lagens 1 § bestämmelser om specialomsorger för dem som på grund av medfödd eller i utvecklingsåldern erhållen sjukdom eller skada hämmats eller störts i sin utveckling eller sina psykiska funktioner och som inte med stöd av någon annan lag kan få den service de behöver. Syftet med specialomsorgerna är att hjälpa en person att reda sig i det dagliga livet, självständigt förtjäna sitt uppehälle och anpassa sig i samhället samt att tillförsäkra personen den vård och omsorg av annat slag som han eller hon behöver. I 2 § föreskrivs det om de tjänster som hör till specialomsorgerna.

2.2 Parkering och parkeringstillstånd i vissa kommuner i Finland för tjänster som tillhandahålls i hemmet

Tjänster som tillhandahålls i hemmet produceras såsom tjänster både av kommuner och av privata företag och föreningar. Det är okänt hur många arbetstagare i Finland som i kommuner, företag och föreningar utför tjänster som tillhandahålls i hemmet. Det är känt att behovet av

RP 109/2019 rd

tjänsterna ökar bl.a. i och med att servicestrukturen inom social- och hälsovården ändras och befolkningen åldras. Enligt t.ex. Statistikcentralens befolkningsprognos (Statistikcentralen; https://www.stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_tie_001_sv.html) kommer över 65-åringarnas andel av befolkningen att stiga från nuvarande 18 till 26 procent fram till år 2030 och till 28 procent före 2060.

Enligt utredningen av **Helsingfors stad** har det i samarbete mellan social- och hälsovårdssektorn och stadsmiljösektorn planerats olika åtgärder för att underlätta parkeringsproblemen för dem som gör hembesök. Under 2019 tas det i bruk ett optimeringsprogram som är avsett för ruttplanering för personalen inom hemvården. Programmet planerar service som motsvarar klienternas behov och lägger upp en optimal rutt för hur arbetstagaren kan ta sig till klienten. I fortsättningen blir det vid planeringen av rutterna antagligen möjligt att bättre beakta parkeringsmöjligheterna där hembesöken görs.

Hemvården i Helsingfors gör hembesök till fots, med cykel, med elcykel, med kollektivtrafik eller med bil, och då har arbetstagaren beviljats rätt att använda egen bil eller hyrbil. För personalen inom hemvården går det åt arbetstid till att söka parkeringsplatser och därför kan det göras färre hembesök. I Helsingfors centrum är det inte möjligt att göra hembesök med bil, eftersom det inte finns parkeringsmöjligheter. Under kvällar och nätter är situationen ännu mer besvärlig, eftersom i praktiken alla parkeringsplatser är upptagna.

I många förortsområden grundar sig parkeringssystemet på en tomtspecifik skyldighet att ordna parkeringsplatser. Gatorna i förortsområdena hör ofta till en parkeringsförbudszon, där tidsbegränsad parkering för gäster och kunder är tillåten endast på särskilt angivna ställen. Man har försökt hitta enskilda lösningar på problemet. Hemvården och anhöriga till klienterna förhandlar från fall till fall med husbolagen om specialtillstånd för parkering. Husbolagen har inte i någon större utsträckning tillåtit parkering för hemvårdens bilar, även om någon som bor i huset behöver hemvårdstjänster.

Helsingfors stad har inget parkeringstillstånd för hemvård. Staden beviljar parkeringstillstånd för företag, som de anställda inom hemvården utnyttjar. Tillståndet ger rätt att parkera på områdets parkeringsplatser för boende. Det är möjligt att lösa in ett tillstånd för samtliga områden. Ett företag eller ett offentligt samfund kan beviljas högst fem tillstånd per verksamhetsställe. På tillståndet kan registreringstecknet för en enda bil anges.

Inom Helsingfors stads social- och hälsovårdssektor produceras hemvård för äldre, långtids-sjuka och konvalescenter inom helheten för sjukhus-, rehabiliterings- och omsorgstjänsterna, inom vilken hemvården är organiserad i åtta geografiska områden. Dessutom ges hemsjukvård till äldre av en ny rehabiliterande bedömningsenhet, vars klienter är personer som kommer hem från sjukhus och som eventuellt är i behov av hemvård. I Helsingfors produceras hemservicen för barnfamiljer av rådgivningsbyrån vid enheten för välbefinnande och hälsa för barnfamiljer, som hör till helheten för familje- och socialtjänster, samt av enheten för hemservice för barnfamiljer, som finns i anslutning till familjearbetet. I Helsingfors är hemsjukhuset en del av verksamheten vid Helsingfors sjukhus.

I tabellen anges antalet anställda inom Helsingfors stads social- och hälsovårdssektor som gör hembesök 2019.

RP 109/2019 rd

<i>Vårdpersonal sammanlagt</i>	<i>Sjukskötare, terapeuter och läkare</i>	<i>Andra vårdare</i>
Hemvård för äldre och konvalescenter 1 731	336	1 395
Rehabiliterande bedömningsenheten 82	58	24
Hemsjukhuset 90	89	1
Hemservice för barnfamiljer 78	0	78
Sammanlagt 1 981	483	1 498

Det är svårt att göra en bedömning av antalet personer som arbetar inom de köpta tjänsterna. Det är också svårt att bedöma antalet på grund av att det utförs mycket deltidarbete inom branschen.

De 198 bilar som används av social- och hälsovårdsväsendet i Helsingfors har hyrts av Helsingfors stads affärsverk för byggtjänster. Av dessa används 24 av hemsjukhuset, 12 av den rehabiliterande bedömningsenheten och 162 av hemvården. Hemservicen för barnfamiljer använder inga hyrbilar. Rätt att använda egen bil för arbetsuppgifterna har beviljats 30 personer som arbetar inom hemvården. Hemsjukhuset eller hemservicen för barnfamiljer har inte rätt att använda egen bil.

Utöver bilarna använder hemvården i Helsingfors 55 elcyklar, och anskaffning av ytterligare 40 elcyklar planeras. Cirka 300 cyklar används inom hemvården. Avsikten är att pröva elsparkcyklar inom hemvården under hösten 2019.

Tammerfors stad har för närvarande 936 anställda inom hemvården. Staden känner inte till antalet anställda inom den privata serviceproduktionen.

I Tammerfors används ett inofficiellt parkeringstillstånd för hemvården. Det berättigar dock inte till kostnadsfri parkering eller parkering som strider mot trafikreglerna. Tillstånden har löpande numrering och det förs bok över dem. Tillstånden är försedda med ett telefonnummer för eventuell kontakt. Ungefär 400 tillstånd används; dessa inkluderar tillstånden för fältarbetarna inom hemvården, nattpatrullen och resurspolen samt tillstånden för några läkare inom hemvården och tillståndet för en specialarbetare inom den arbetsgrupp som arbetar med missbruksproblem och mental hälsa.

I Tammerfors används också flera andra parkeringstillstånd:

- tillstånd för boendeparkering
- tillstånd för gästparkering (försök i områdena F, G, J och K)
- parkeringstillstånd för företag
- parkeringstillstånd för företag Z

RP 109/2019 rd

- parkeringstillstånd för arbetsresa (försök i områdena F, G, J och K)
- parkeringstillstånd för bilar i sam användning.

En förare som framför ett fordon och som har löst in ett parkeringstillstånd har rätt att avvika från det parkeringsförbud, den parkeringsbegränsning eller den parkeringsavgift som anges med vägmärke, om detta har angetts med en tilläggs skylt. Ett tillstånd garanterar inte en parkeringsplats, utan det ger endast rätt att avvika från ett parkeringsförbud. Tillståndet gäller endast på de angivna platserna.

Ett företag som erbjuder hemvård i Tammerfors kan lösa in ett parkeringstillstånd för företag. Tillstånd kan beviljas för person- och paketbilar, mopedbilar samt specialbilar och motorcyklar som väger högst 3 500 kilogram, om fordonen används i samband med företagets verksamhet. Om fordonet inte faktiskt används i trafiken gäller tillståndet inte. Tillstånd beviljas inte enbart för arbetsresor. Företagen kan lösa in högst tio tillstånd per år, och till ett tillstånd får det fogas högst tre registreringstecken åt gången. Ett parkeringstillstånd ger rätt att parkera endast ett fordon åt gången. Ett tillstånd kan lösas in för 12 månader åt gången.

Ett företag eller en anställd som ansöker om parkeringstillstånd i Tammerfors ska registrera sig i systemet *eParking*. Den som ansöker om parkeringstillstånd för företag ska använda arbetsplatsens e-postadress för registreringen. Att registrera sig i och att använda systemet *eParking* kostar inget för kunden. I samband med registreringen av företag och anställda kontrolleras det att tillståndsvillkoren uppfylls, vilket innebär att behandlingen kan ta 1–5 vardagar. Efter registreringen ansöker man om parkeringstillstånd i systemet *eParking*. Parkeringstillståndet träder i kraft genast när avgiften har betalats.

Tillstånden beviljas och övervakas med hjälp av en elektronisk applikation. Det behöver inte finnas någon identifikationsskylt på fordonet, t.ex. ett klistermärke eller en lapp. Man kan också registrera sig i tjänsten och köpa parkeringstillstånd vid stadsmiljösektorns kundtjänst som finns i anslutning till servicestället Frenckell.

Ett parkeringstillstånd ger rätt att parkera endast ett fordon åt gången. Registreringstecknet för det fordon som ska parkeras ska vara aktiverat i systemet *eParking*.

Om flera registreringstecken har fogats till parkeringstillståndet ska aktiveringen göras med registreringstecknet för det fordon som parkeras. Aktiveringen kan göras i systemet *eParking* eller genom en applikation som kan laddas ned från App Store i telefoner av modellen iPhone eller i Google Play på smarttelefoner med operativsystemet Android.

Om uppgifterna i anslutning till parkeringstillståndet ändras ska tillståndshavaren omedelbart uppdatera uppgifterna på nätet eller vid stadsmiljösektorns kundservicesställe i anslutning till servicestället Frenckell.

Parkeringstillståndets giltighet och rätten att använda det upphör omedelbart när något av villkoren för tillståndet inte uppfylls.

Åbo stad har för närvarande 662 anställda inom hemvården. Staden har ingen utkontrakterad hemvård, men det finns ungefär 300 klienter med servicesedlar. Tjänsterna för dessa klienter ordnas av olika producenter av de tjänster som kan betalas med servicesedlar. En grov uppskattning av antalet anställda hos privata producenter är ca 100.

RP 109/2019 rd

I Åbo används system för både boendeparkering och företagsparkering och staden beviljar inte hemvården separata tillstånd för parkering. För privata företag som producerar hemvårdstjänster är villkoren för att få ett parkeringstillstånd följande:

- företagets verksamhetsställe ligger inom det aktuella området, och det finns ett under en månad gammalt intyg från fastighetsägaren över detta,
- fordonet ägs eller innehas enligt fordonsregistret av företaget eller en anställd,
- om bilen tillhör en anställd ska det visas upp ett intyg över anställningsförhållandet samt över att företaget betalar ersättning för användning av bilen.

Ett verksamhetsställe beviljas högst tre tillstånd, och för ett tillstånd beviljas parkeringstillstånd för högst tre fordon.

Registreringstecknen för tre fordon kan antecknas i tillståndet men endast ett fordon åt gången får parkeras. Tillståndet ska placeras väl synligt innanför vindrutan. Parkeringsplatser anvisade för företagsparkering är särskilt utmärkta med tillägsskyltar; all gatuparkering är inte till för boende- och företagsparkering.

Uleåborgs stad beviljar inga avgiftsfria parkeringstillstånd för gatuområdet. I staden används ett tillstånd för boendeparkering. Med tillståndet kan man parkera på vissa ställen utan avgift eller tidsbegränsning. Det används färre än 50 tillstånd för boendeparkering årligen. Det är möjligt att få tillstånd för företagsparkering för sammanvända bilar i offentligt bruk. Tillståndet berättigar till avgiftsfri parkering på parkeringsplatser som administreras av staden. Tillståndet garanterar dock inte en ledig parkeringsplats.

Att märka ut vissa platser för en enskild grupp är inte en hållbar lösning och det stöder inte heller stadens mål att effektivisera parkeringsbeläggningen. I centrum bör man också främja hållbara färdssätt inom hemvården, i synnerhet cykling.

Den primära parkeringsplatsen för hemvården bör finnas på tomten. Man ska parkera på de gästplatser som finns på tomterna. För gästplatsernas spelregler ansvarar de fastigheter som finns på tomten eller i kvarteret. Uleåborgs stads välfärdstjänster har ingått avtal med disponenter i olika husbolag. Genom avtalen har parkeringstillstånd beviljats bl.a. på husbolagens gårdar. I samband med parkering i centrum ska allmänna parkeringsplatser och parkeringsanläggningar utnyttjas. På avgiftsbelagda platser kan parkeringen skötas med de mobila betalningsapplikationer som finns.

De avlönade inom Uleåborgs stads egen hemvård uppgår i medeltal till ungefär 400 personer i månaden. I Uleåborg finns det cirka 30 privata producenter av hemvård (köpta tjänster och servicesedel). År 2018 producerade privata serviceproducenter sammanlagt 46 procent av timmarna inom hemvården. Uleåborgs stad känner inte till antalet anställda hos de privata serviceproducenterna.

Uleåborgs stads egen hemvård använder 18 leasingbilar. Dessutom använder de anställda sina egna bilar och cyklar samt sådana gemensamma cyklar och elcyklar som arbetsgivaren skaffat.

Till **Björneborgs stads** samarbetsområde för vård och omsorg hör Björneborgs stad, Sastmola kommun och Ulvsby stad. På området använder sig de som producerar tjänster som tillhandahålls i hemmet av så kallade zonparkeringsslappar, dvs. stadens avgiftsbelagda parkeringstillstånd. De anställda inom hemvården beviljas tillstånd inom området för Björneborgs stads centrum enligt vad arbetsuppgifterna förutsätter. För serviceaffärsverkets del är tillståndet bilspecifikt. För företag inom hemvården säljs avgiftsbelagda parkeringstillstånd. Månadstillstånden

RP 109/2019 rd

administreras inom det egna parkeringstillståndssystemet, som inte medför några kostnader för staden.

Björneborgs stad har 350 anställda inom hemvården. År 2018 beviljades det sammanlagt 186 avgiftsfria parkeringstillstånd för 1 108 tillståndsmånader.

I **Tusby** används inget överenskommet och etablerat förfarande för parkering inom hemvården. När det gäller användning av utrymmet på gatorna i kommunen är det möjligt att i varje enskilt fall utreda om t.ex. gatuparkeringsplatser kan ordnas över huvud taget eller som tidsbegränsade platser på eller nära en adress som konstaterats vara problematisk. Hemvårdsenheterna har försökt förhandla direkt med fastigheterna om att underlätta parkeringen. Detta tillvägagångssätt har dock inte på ett heltäckande sätt löst de problem som har uppdragats.

Kommunen har inte beviljat parkeringstillstånd för kommunens hemvårdspersonal eller privata hemvårdsföretag. I Tusby används inget system för parkeringstillstånd. Hemvården i Tusby kommun har inte utrett möjligheten att få parkeringstillstånd för parkering på fastigheter där parkeringsövervakningen har överlåtits till ett privat övervakningsföretag.

Tusby kommun har 51 anställda inom hemvården, och dessa har 21 leasingpersonbilar och en cykel till sitt förfogande.

Esbo stad har inte något system för parkeringstillstånd, och för parkering inom hemvården beviljas inte heller några tillstånd. På hälsostationernas parkeringsområden har det dock reserverats några parkeringsplatser för parkering inom hemvården.

Esbo har ungefär 450 anställda inom hemvården. Av dessa är ca 400 kommunalt anställda. Varje dag besöker 220–280 anställda klienter i deras hem.

Kommunen använder 183 bilar för hemvården. De som arbetar för företag som säljer hemvårdstjänster rör sig med företagets bilar.

Utgångspunkten för ordnandet av parkeringen i **Rovaniemi stad** är att fastigheterna i första hand ansvarar för att tillgodose det behov av parkering som verksamheten i fastigheten medför. Bostadsaktiebolag har ofta lediga parkeringsplatser på gårdarna, men de är reserverade för de boendes personliga bruk.

På allmänna områden tillhandahåller staden i den utsträckning det är möjligt plats för parkering i samband med uträttande av ärenden och besök samt parkering för boende. Kommunens parkeringsplatser är i huvudsak gatuparkeringsplatser. I kärncentrum är parkeringen avgiftsbelagd, och utanför kärncentrum finns det i viss mån tidsbegränsad parkering som anges med parkeringsskiva. På dessa parkeringsplatser är parkeringstiden 2–4 timmar. I bostadsområdena är gatuparkering i regel tillåten. Den begränsas vid behov för att trygga underhåll, servicetrafik och räddningsväsendets behov. Tillstånd för boendeparkering används inte.

För parkering i anslutning till arbetsuppgifter finns det i Rovaniemi ett tillstånd för företagsparkering för vilket man betalar en månadsavgift, och det gör det möjligt att parkera två timmar med parkeringsskiva på avgiftsbelagda platser. Tillståndet används också av hemvården. En mer flexibel mobilbetalning håller på att tränga undan tillståndet för företagsparkering. Även hemservicen och stadens övriga egna funktioner har styrts till att använda mobilbetalning eller tillstånd för företagsparkering. Personalen använder funktionen *easypark* som installerats i arbetstelefonerna, och med hjälp av den kan parkering betalas via mobilen. Införandet av funktionen har underlättat parkeringen.

Rovaniemi stads tekniska service och parkeringsövervakning anser att allmänt föreskrivna parkeringsrättigheter för särskilda grupper är onödiga och ytterst besvärliga med tanke på övervakningen. För närvarande finns det undantag endast när det gäller parkering med parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning och vissa övervakande myndigheters rättigheter att sköta tjänsteuppdrag. Parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning missbrukas i betydande grad och att påvisa och ingripa i missbruket är problematiskt.

Inom hemvården finns det ett stort antal representanter för olika yrkesgrupper, och utöver av kommunens egna anställda produceras olika former av hemservice i allt högre grad av företag och enskilda näringsidkare. Parkeringsövervakningen anser att det är ytterst svårt att övervaka att tillstånden används korrekt. För att möjliggöra övervakning bör tillstånden innehålla uppgifter om både personen och fordonet. Trots detta är det i praktiken omöjligt att övervaka att tillståndet används endast i arbetsuppgifterna.

Genom parkeringsövervakningen har man kunnat avskaffa användningen av egna ”servicekörning”-skyltar. Det arbete som utförs på gatuområdet kräver alltid stadens tillstånd, och i det förutsätts det att arbetsområdet avgränsas. Om parkering blir allmänt tillåten för någon grupp av arbetstagare leder det lätt till en strävan efter att utvidga tolkningen av målgruppen.

Rovaniemi stad har ca 260 anställda inom hemvården. De har 14 bilar till sitt förfogande. Dessutom har privata serviceproducenter ungefär 100 anställda.

Jyväskylä stad konstaterar i sin utredning att det finns få sätt att lösa parkeringsproblemen på inom hemvården. Staden betonar förnuftiga lösningar och därför har de anställda tillgång till bl.a. elcyklar. På särskilt svåra områden i centrum går man mycket. Det finns inget system för parkeringstillstånd i Jyväskylä.

Jyväskylä stad har sedan oktober 2014 ett lokalt avtal mellan arbetsgivaren och personalorganisationerna om ersättning för parkeringsavgifter under tjänsteresor. För att få ersättning för parkeringsavgifter krävs tillstånd av chefen på förhand. Klientbetjäningfunktionerna inom hemvården omfattas av detta avtal. En anställd inom hemvården har rätt att ansöka om ersättning för parkeringsavgiften med hjälp av en reseräkning genom att till räkningen foga en parkeringsbiljett eller ett kvitto på betalningen.

I Jyväskylä finns det ca 400 anställda inom hemvården, varav ca 300 är kommunalt anställda och ca 100 är anställda hos företag. De kommunalt anställda rör sig med 40 bilar och med elcyklar.

Vanda har tagit i bruk ett parkeringstillstånd för bilar i sam användning. Det kan också kan fås för fordon som används i stadens tjänstekörning. En bil som är försedd med ett tillstånd kan parkeras på platser som markerats med en separat tillägsskylt utan att parkeringsavgiften betalas eller den tidsbegränsning som vägmärket ålägger iakttas, dock i högst 48 timmar. För närvarande finns det avgiftsbelagda parkeringsområden i områdescentrumen i Vanda.

I Vanda används också en anvisning för dimensioneringen av boendeparkeringen i detaljplanerna, och i nya detaljplaner för flervåningshus förpliktar den till att utöver boendeparkering även anlägga korttidsparkering för hemservice och annan servicekörning i närheten av trappuppgångar. Det ska finnas minst en bilplats per 5 000 kvadratmeter våningsyta.

Hemvården i Vanda har inga särskilda rättigheter i fråga om parkering på gatuområdet. Möjligheterna att parkera är alltså desamma som för alla andra. På vissa privata områden finns det

parkeringsplatser som är särskilt reserverade för hemvården. Man blir ofta tvungen att leta efter en laglig parkeringsplats, och den finns inte nödvändigtvis precis bredvid det ställe man ska till.

Vanda beviljar parkeringstillstånd för fordon på parkeringsplatser som är avsedda för bilar i sam användning. De anställda inom hemvården har inga separata parkeringstillstånd. Tillstånd beviljas på ansökan för sam använda fordon i stadens tjänstekörning, och tillståndet berättigar till parkering endast på vissa ställen inom avgiftsbelagda områden. Dessa platser löser inte de behov som hemvården har, eftersom platserna sällan finns nära klienterna.

Vanda stad har ca 230 anställda inom hemvården. Antalet anställda är uppskattningsvis 20–30 bland dem som säljer hemvårdstjänster. Kommunen har köpt tjänster av 10 företag genom konkurrensutsättning. Kommunens anställda använder 62 bilar för hemvården. Dessutom använder de sina egna bilar och cyklar.

2.3. Den nya vägtrafiklagen

Bestämmelser om parkering och stannande av fordon finns huvudsakligen i 36–40 § i den nya vägtrafiklagen. I 39 § föreskrivs det om ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade, som gör det möjligt att oberoende av ett sådant förbud eller en sådan begränsning som angetts med vägmärke parkera på avgiftsbelagda platser utan att avgift betalas och på områden där parkering är förbjuden med vägmärkena C38 och C39. Dessutom får man med parkeringstillståndet på områden där den maximala parkeringstiden är begränsad parkera för längre tid än begränsningen. Utöver detta ger parkeringstillståndet för rörelsehindrade rätt att parkera på andra ställen på gårdsgator och cykelgator än på markerade parkeringsplatser och att oberoende av parkeringsförbud köra och parkera på ett verksamhetsområde för tilläggskylten Servicekörning tillåten. Parkeringstillståndet för rörelsehindrade ger rätt att parkera på ovannämnda sätt överallt i Finland och tillståndet har även erkänts internationellt.

Bestämmelser om möjligheten att som vägtrafikanter avvika från bl.a. bestämmelserna om parkering och stannande av fordon finns i 184 §. Exempelvis polisen och kommunala parkeringsövervakare får i sin tjänsteutövning avvika från parkeringsreglerna med iakttagande av särskild försiktighet.

Den nya vägtrafiklagen träder i kraft den 1 juni 2020. I den samlas de bestämmelser som gäller beteende i trafiken, såsom de allmänna principerna för trafiken, trafikreglerna och reglerna om användning av fordon på väg. I lagen föreskrivs det också om reglering av trafiken och om de anordningar och märken som används vid regleringen av trafiken samt om den avgift för trafikförseelse som påförs vid brott mot lagen. Lagen innehåller en författningsbilaga som innefattar en sammanställning av trafikordningar med bilder och förklaringar samt en förteckning över huvudmått vid användning av fordon.

Genom den nya vägtrafiklagen föreskrivs det om flera sådana element i beteendet inom vägtrafiken som det tidigare har föreskrivits om genom förordning. Sådana nya frågor som det ska föreskrivas om på lagnivå är bl.a. den högsta tillåtna fordonsspecifika hastigheten för motor drivna fordon, vägmärken och andra trafikordningar, de mått och massor som allmänt tillåts för fordon och fordonskombinationer på väg samt lastning av fordon, säkring av last och bogsering av fordon. Genom att samla dessa bestämmelser gör man regleringen tydligare ur vägtrafikanternas synvinkel.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att effektivisera de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls i hemmet genom att erbjuda de anställda bättre parkeringsmöjligheter i Fastlandsfinland.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att vägtrafiklagen ändras så att parkeringen underlättas för arbetstagare som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Den föreslagna lagstiftningen innebär en avsevärd förbättring av parkeringsmöjligheterna på kommunens gator för hemvården och för dem som producerar vissa tjänster som tillhandahålls i hemmet. Det är på gatorna det största behovet av att utveckla parkeringen för hemvården finns. Det inverkar särskilt på parkeringsmöjligheterna för kommunens egna anställda, eftersom en betydande del av dem som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet är anställda hos kommunerna. Lagstiftning garanterar att parkeringen sker enligt samma grundläggande principer i alla kommuner i Fastlandsfinland.

Lagstiftningen gör det dock inte möjligt att parkera på fastigheters, t.ex. bostadsaktiebolags, gårdsområden om området inte är en väg. Därför ska man fortfarande komma överens om parkeringsmöjligheterna på fastigheternas områden med fastighetsägarna och fastighetsinnehavarna. Det är i vilket fall som helst viktigt med tanke på de tjänster som tillhandahålls i hemmet att uppmuntra privata fastigheter och husbolag att ordna platser för korttidsparkering och gästparkering. Parkeringstillståndet för rörelsehindrade berättigar inte heller till att avvika från parkeringsreglerna på en fastighets område, om området inte är en väg. Den som äger eller innehar området beslutar om användningen av sitt markområde inklusive parkeringen av motordrivna fordon.

Beviljandet av parkeringstillstånd kan vara en ny uppgift för kommunen. Om det inte finns något system för parkeringstillstånd i kommunen, förutsätter beviljandet av parkeringstillstånd för hemvården att ett system inrättas om kommunen beslutar att ta i bruk ett tillstånd. Detta medför kostnader för kommunen. Dessa kostnader kan dock täckas med en avgift. I vissa kommuner förutsätter ett tillståndssystem att både informationssystemen och övervakningssystemen förnyas.

Det är inte möjligt att på förhand exakt uppskatta antalet parkeringstillstånd för hemvården, eftersom kommunerna inte känner till antalet anställda hos de privata serviceproducenterna. Enligt uppskattning finns det 15 000–20 000 kommunalt anställda inom hemvården och inom andra motsvarande tjänster. Det maximala antalet parkeringstillstånd som beviljas kommunalt anställda kan komma att vara på denna nivå. Det kan konstateras att det beviljades fler än 13 000 parkeringstillstånd för rörelsehindrade 2016 (RP 180/2017 rd s. 286).

Att parkeringen för de anställda som avses i denna proposition blir avgiftsfri i vissa kommuner innebär att inkomsterna från parkeringsavgifterna minskar i dessa kommuner. Det är inte möjligt att göra en uppskattning av beloppet, men detta belopp kan anses ha endast en liten inverkan på den kommunala ekonomin.

Parkeringen för de arbetstagare som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet kan ha konsekvenser för ordnandet av parkering i kommunerna. Parkeringen för arbetstagarna i de större städerna kommer delvis att ske på samma utrymme som för distributionstrafiken. Det har konstaterats att även distributionstrafiken i viss mån medför olägenhet och rentav äventyrar säkerheten för fotgängare och cyklister (RP 180/2017 rd). Om parkeringen inom hemvården sker på samma utrymme på gatorna inverkar det negativt på situationen. Därför är det trots den föreslagna lagstiftningen viktigt att kommunerna också på andra sätt utvecklar möjligheterna att parkera för dem som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet.

Parkering inom verkningssområdet för ett vägmärke som anger parkeringsförbud kan medföra olägenheter eller äventyra säkerheten för den övriga trafiken. Enligt 37 § 1 mom. i den nya vägtrafiklagen får ett fordon emellertid inte stannas eller parkeras så att det äventyrar säkerheten eller medför olägenhet för den övriga trafiken.

Det är möjligt att ett parkeringstillstånd för hemvården kommer att i strid med lagen användas för andra ändamål än det som föreslås i lagen, dvs. för att utföra tjänster som tillhandahålls i hemmet. Det blir besvärligt för parkeringsövervakningen att påvisa missbruk. Samma situation råder för närvarande i viss mån när det gäller användningen och övervakningen av parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Om tillståndet missbrukas ska det enligt de nya bestämmelserna vara möjligt att återkalla det. Felparkering, för vilket det är möjligt att påföra en felparkeringsavgift enligt lagen om parkeringsövervakning (727/2011), är också missbruk. Parkering som äventyrar trafiksäkerheten kan uppfylla rekvisitetet för äventyrande av trafiksäkerheten enligt 23 kap. 1 eller 2 § i strafflagen.

5 Alternativa handlingsvägar

I propositionen föreslås det att parkeringstillstånd för hemvård ska beviljas av kommunen på dess område. Under beredningen har man också bedömt om en statlig myndighet, i praktiken Transport- och kommunikationsverket, i stället för kommunen kan bevilja parkeringstillstånd som är avsedda för anställda inom hemvården. Detta har också framförts i yttrandena om propositionsutkastet.

Transport- och kommunikationsverket beviljar parkeringstillstånd för rörelsehindrade, med vilket man utöver i Fastlandsfinland kan parkera inom EU liksom också annanstans utomlands. Bakgrunden till parkeringstillståndet i Europeiska unionen är rådets rekommendation av den 4 juni 1998 om parkeringstillstånd för personer med funktionshinder (98/376/EG). Tillståndet beviljas en person med funktionshinder utifrån en individuell medicinsk bedömning. Syftet med parkeringstillstånd för rörelsehindrade är att genom positiv diskriminering främja att de grundläggande fri- och rättigheterna för personer med funktionsnedsättning tillgodoses. På dessa grunder är det inte möjligt att bedöma syftet med och målen för det föreslagna parkeringstillståndet för hemvården utifrån samma utgångspunkter som syftet med och målen för parkeringstillståndet för rörelsehindrade.

Enligt propositionen förbättrar parkeringstillståndet, som är avsett att användas av arbetstagare som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet, möjligheterna för dessa personer att parkera på kommunens gator. Inom hemvården och motsvarande service är det fråga om serviceverksamhet som kommunen har ansvaret för att ordna. Då är det fråga om att kommunen har information om sina anställda och om de företag och föreningar som för kommunen producerar tjänster som tillhandahålls i hemmet. Företagen och föreningarna har information om de personer som är anställda hos dem. Transport- och kommunikationsverket har inte denna information, och för att inhämta och lämna sådan information till Transport- och kommunikationsverket skulle det i vilket fall som helst krävas rätt omfattande utredningar och åtgärder av kommunen.

Ett riksomfattande tillstånd som beviljas av Transport- och kommunikationsverket och som är giltigt i hela Fastlandsfinland kan vara problematiskt med tanke på syftet med parkeringstillståndet, eftersom verket kan bevilja tillståndet i strid med kommunens behov.

Beviljandet av ett riksomfattande tillstånd förutsätter således att kommunen innan Transport- och kommunikationsverkets tillståndsprövning bedömer om den sökande uppfyller de förutsättningar som anges i lagen för beviljandet av tillståndet. Kommunen ska då utreda om den sökande är anställd hos kommunen, om t.ex. företaget för kommunen producerar sådana tjänster som tillhandahålls i hemmet och som är lagstadgade samt om en person som är anställd av företaget arbetar inom hemvården. En sådan förvaltningsmodell är oändamålsenlig, fördröjer beviljandet av tillstånd och ger upphov till onödiga kostnader. Eftersom kommunen i vilket fall som helst måste bedöma om förutsättningarna för beviljandet av parkeringstillståndet uppfylls och göra utredningar, kan beviljandet av tillstånd inte anses vara en oskälig uppgift.

Ett kommunalt parkeringstillstånd begränsar möjligheten att missbruka tillståndet till en enda kommun eller högst en samkommuns område. Parkeringsövervakningen är också verksamhet som bedrivs på kommunens område, och därför finns det inte någon risk för misstag när det gäller parkeringstillståndets modell och form.

Under beredningen har det avvägts om parkeringstillståndet ska användas till att begränsa parkeringen till t.ex. en timme åt gången. I remissyttrandena om propositionen föreslogs en begränsning av parkeringstiden till 2–5 timmar eller 12 timmar. Detta innebär också en möjlighet att avvika från en kortare tidsbegränsning som fastställts för en parkeringsplats. Som det konstateras ovan i propositionen är de tjänster som tillhandahålls i hemmet social- och hälsovårdstjänster av många olika slag och därför är det svårt att fastställa en lämplig tidsbegränsning för utförandet av de olika arbetsuppgifterna inom hemvården. Av denna anledning föreslås ingen tidsbegränsning.

En ändring av lagstiftningen på ovannämnda sätt utesluter inte möjligheten att förbättra möjligheterna att parkera för de arbetstagare som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet t.ex. genom att det reserveras parkeringsplatser med hjälp av vägmärken i närheten av platser som är kritiska med tanke på hemvården. I fråga om nya byggnader kan kommunen påverka i samband med planläggningen och genom parkeringsnormerna för att anlägga parkeringsplatser i anslutning till dem. Man behöver även i fortsättningen utnyttja olika digitala parkeringstjänster för att möjliggöra effektiv parkering. Det finns också goda erfarenheter av att utnyttja andra fordon än bilar. Cykeln är redan nu ett viktigt och ekologiskt färdmedel inom rutplaneområdena i fråga om de tjänster som tillhandahålls i hemmet. Erfarenheterna av försöken med elcyklar har varit goda och till och med ett försök med elsparkcyklar planeras.

6 Remissvar

Utkastet till proposition var på remiss 22.10–3.12.2019. Yttranden har begärts av justitieministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, Trafikledsverket, Transport- och kommunikationsverket, Polisstyrelsen, polisinspektionen i Helsingfors, polisinspektionen i Sydvästra Finland, polisinspektionen i Östra Nyland, Folkpensionsanstalten, Institutet för hälsa och välfärd, Finlands Bilskoleförbund rf, Automobilförbundet rf, Finlands näringsliv rf, Pensionstagarnas Centralförbund PCF rf, Invalidförbundet rf, Finlands Dövas Förbund rf, Synskadades förbund rf, Trafikskyddet, Logistiikkayritysten liitto ry, Cykelförbundet rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Finlands Fastighetsförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund ry, Tehy rf, Finlands närvårdar- och primärskötarförbund rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena rf, Finlands sjuksköterskeförbund rf, Delegationen för

RP 109/2019 rd

rättigheter för personer med funktionsnedsättning (VANE), Helsingfors stad, Esbo stad, Tammerfors stad, Vanda stad, Uleåborgs stad, Åbo stad, Jyväskylä stad, Lahtis stad, Kuopio stad, Björneborgs stad, Kouvola stad, Joensuu stad, Villmanstrands stad, Vasa stad, Tavastehus stad, Seinäjoki stad, Rovaniemi stad, S:t Michels stad, Kotka stad, Hyvinge stad, Salo stad, Borgå stad, Karleby stad, Hyvinge stad, Lojo stad, Träskända stad, Parkkipate Oy, ParkPro Oy, APV Alueellinen pysäköinninvalvonta Oy, Kotona Asuen Oy, Stella Oy, Posti Kotipalvelut Oy, Debora Oy, Validia Oy, MEREIO vanhusten palvelutaloyhdistys ry, Esperio, Mehiläinen Oy och Attendo Oy.

Yttranden lämnades av social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet, miljöministeriet, Transport- och kommunikationsverket, Polisstyrelsen, polisinspektionen i Sydvästra Finland, polisinspektionen i Helsingfors, Institutet för hälsa och välfärd, Invalidförbundet rf, Trafikskyddet, Cykelförbundet rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Fastighetsförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (VANE), Helsingfors stad, Esbo stad, Tammerfors stad, S:t Michels stad, Vanda stad, Uleåborgs stad, Åbo stad, Jyväskylä stad, Lahtis stad, Kuopio stad, Björneborgs stad, Joensuu stad, Villmanstrands stad, Rovaniemi stad, Lojo stad, Träskända stad, Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkareförbund ry, Finlands närvårdar- och primärskötareförbund rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena rf, Finlands sjuksköterskeförbund rf, Tehy rf, Hyvinvointiala HALI ry, Suomen Taksiliitto ry, KUUMA-regionens affärsverk, IGL-Technologies Oy, Länsi-Suomen Kuljettajajavalmennus Ky, Finlands Ergoterapeutförbund rf och Logistiikkayritysten Liitto ry.

Regeringspropositionen understöddes i stor utsträckning i yttrandena. Flera kommuner framförde ändringsförslag till propositionsutkastet. Det föreslogs också att propositionen inte alls ska lämnas. Ändringsförslagen har bedömts i den fortsatta beredningen av propositionen.

Miljöministeriet framförde att ministeriet främjar äldre personers boende i hemmet med olika reparationsunderstöd och program, av vilka ministeriet nämner åtgärdsprogrammet för äldre personers boende, som bereds och genomförs i enlighet med regeringsprogrammet. För att olika boendelösningar som är lättare än serviceboende och som lämpar sig för boende hemma och för den äldre befolkningens behov ska kunna främjas måste genomförandet av sådana olika tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården som stöder boendelösningarna och som kommunen ansvarar för att ordna stödjas genom hemvården. Miljöministeriet anser att förbättrade av parkeringsmöjligheter särskilt i de stora städerna effektiviserar användningen av arbetstiden för personalen inom hemservicen genom att mindre tid går åt till att söka parkeringsplats och gångsträckorna till klienterna blir kortare. Ministeriet stöder andra åtgärder som vidtas samtidigt för att främja möjligheterna för äldre personer att bo hemma.

De arbetstagarorganisationer som företräder dem som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet konstaterar i stor utsträckning i sina yttranden att parkeringsproblemen är vanliga och att ny lagstiftning därför är både nödvändig och viktig. I yttrandena konstaterades det att arbetssituationen inom hemvården som helhet är utmanande på grund av de många klientbesöken och att parkeringen av fordon försvårar situationen. Restiden mellan klienterna har planerats mycket snävt och det finns inte tid för att söka parkeringsplats. Detta innebär också att de anställda på grund av sökandet av en parkeringsplats blir tvungna att minska vårdtiden för klienterna, vilket försämrar kvaliteten på hemvården.

Enligt yttrandena från vissa kommuner har de inga problem med parkeringen inom hemvården, och de befintliga systemen för parkering täcker de behov som uppstår. Sådana system finns åtminstone i Rovaniemi, Tammerfors, Helsingfors och Åbo. Enligt yttrandena beviljar kommunerna redan för närvarande parkeringstillstånd, som även kan utnyttjas av dem som arbetar med

tjänster som tillhandahålls i hemmet. Samtidigt nämndes det att parkeringsproblem finns endast i en del av kommunerna eller i vissa delar av kommunerna och att propositionen löser fel problem, eftersom parkeringsproblemen finns på bostadsfastigheternas gårdar och inte på gatorna.

Enligt vissa yttranden har parkeringsbehoven och eventuella parkeringsproblem bedömts bristfälligt i utkastet till proposition och endast med beaktande av de anställda inom hemvården, inte med beaktande av andra tjänster som tillhandahålls i hemmet. Hur väl eller illa den nuvarande situationen fungerar har inte beskrivits och specificerats tillräckligt i propositionsutkastet.

Kommunernas befogenheter i fråga om tillståndsprövning betonades i yttrandena, och de bör enligt remissinstanserna när det gäller beviljandet av parkeringstillstånd vara så omfattande som möjligt. Det minsta är då att kommunen har prövningsrätt när det gäller att besluta om ett tillstånd ska tas i bruk eller inte i kommunen. Det föreslås också en mer omfattande prövningsrätt bl.a. när det gäller vem som beviljas tillstånd och för vilket område i kommunen tillståndet beviljas. Dessutom ska kretsen av personer som kan beviljas tillståndet vara noggrant definierad i lag.

För parkeringen inom hemvården har det i yttrandena föreslagits att det föreskrivs om en tidsbegränsning för att underlätta övervakningen och förhindra missbruk. Det har föreslagits att tidsbegränsningen är 2 eller 3 timmar, 5 timmar eller 12 timmar. Även parkering utan tidsbegränsning har föreslagits. Utöver detta har det av trafiksäkerhetsskäl föreslagits att möjligheten att parkera inom en parkeringsförbudszon som anges med vägmärke ska slopas.

Social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd och delegationen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (VANE) föreslog att det utöver de aktörer som nämns i propositionen ska vara möjligt att bevilja parkeringstillstånd för arbetstagare inom boendeservice med stöd av 19 och 21 § i socialvårdslagen, lagen om service och stöd på grund av handikapp och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda.

Enligt yttrandena är det motiverat att parkeringstillståndet ska kunna användas på en samkommuns eller flera kommuners område. Dessutom föreslogs det att Transport- och kommunikationsverket ska bevilja parkeringstillståndet. Som motivering nämndes att verket redan nu beviljar parkeringstillstånd för personer med funktionsnedsättning.

I yttrandena framfördes de problem som finns i anslutning till övervakningen av användningen av parkeringstillståndet. Därför föreslogs det att även ett digitalt parkeringstillstånd bör vara möjligt. I flera yttranden konstaterades det också att kostnaderna för beviljande av tillstånd måste gå att ta ut i form av avgifter.

7 Specialmotivering

39 a §. Parkeringstillstånd för hemvården. I den nya paragrafen föreskrivs det om parkeringstillståndet för hemvården och om dess användning. Tillståndet gör det möjligt för de arbetstagare som avses i 190 a § 1 mom. att parkera på det sätt som föreskrivs i 39 § oberoende av ett sådant förbud eller en sådan begränsning som angetts med vägmärke. I 39 § finns bestämmelser om parkeringstillstånd för rörelsehindrade och om de särskilda parkeringsmöjligheterna med tillståndet. Med parkeringstillstånd för rörelsehindrade och parkeringstillstånd för hemvården ska det vara möjligt att parkera på samma villkor.

Parkeringstillståndet för hemvården ska begränsas till gatorna i kommunen, där det har visat sig finnas ett behov av ett särskilt parkeringsarrangemang för hemvården. Tillståndet ska beviljas

kommunvis. Bestämmelser om beviljandet av tillståndet föreslås också i 190 a §. Parkerings-tillståndet får enligt 2 mom. användas endast för utförande av arbetsuppgifter, och om parke-ringstillståndet beviljas ett företag, en förening eller ett offentligt samfund får det bara användas för det fordon som antecknats i tillståndet.

Parkeringsstillståndet ska inte berättiga till parkering i terrängen, på landsväg eller på enskild väg i strid med ett förbud eller en begränsning som angetts med vägmärke. Parkering på en fastighets gård ska inte heller vara tillåten med parkeringstillståndet, om gården inte är en väg. Bestämmelser om parkering på gårdar finns också i 4 § i terrängtrafiklagen. Enligt den paragrafen är parkering i terrängen inte tillåten utan ägarens eller innehavarens tillstånd.

43 §. Körning och parkering på gårdsgata. I 2 mom. föreslås ett tillägg om att även fordon försedda med parkeringstillstånd för hemvård får parkeras på andra ställen på en gårdsgata än på markerade parkeringsplatser, om detta inte medför avsevärd olägenhet för trafiken på gårds-gatan eller för annan användning på gårdsgatan. Detta förbättrar möjligheterna för hemvården att parkera på gårdsgator.

190 a §. Beviljande av parkeringstillstånd för hemvården. Denna paragraf är ny. I dess 1 mom. föreskrivs det om de uppgifter för vilka parkeringstillstånd för hemvård kan beviljas. Parke-ringstillstånd kan enligt 2 mom. beviljas arbetstagare, företag, föreningar eller offentliga sam-fund som tillhandahåller service som avses i 1 mom. På beviljande av parkeringstillstånd till-lämpas förvaltningslagen (434/2003).

Parkeringsstillstånd för hemvård beviljas enligt det föreslagna 190 a § 1 mom. för genomförande av tjänster som tillhandahålls i hemmet. Tillståndet ska inte beviljas för sådana tjänster som inte omfattas av kommunens organiseringsansvar. Till kommunens prövningsrätt ska i enskilda fall höra att bedöma vilken uppgift som är en sådan uppgift som omfattas av 190 a § 1 mom. och för vilken parkeringstillstånd för hemvården ska beviljas.

Med tanke på lagens syfte är det motiverat att parkeringstillståndet beviljas endast för kommu-nala tjänster. Kommunen administrerar användningen av utrymmet på sina gator och utövar den prövningsrätt som den har när det gäller beviljandet av tillstånd. Kommunen är också den mest betydande producenten av hemvårdstjänster. I paragrafen ingår också prövningsrätt i fråga om huruvida kommunen tar i bruk det parkeringstillstånd som avses i 39 a § i kommunen eller inte. Kommunerna kan också komma överens om att det tillstånd som beviljas i en kommun kan vara giltigt också inom en annan kommuns eller t.ex. en samkommuns område.

Enligt 3 mom. ska företag, föreningar och offentliga samfund i sina ansökningar till kommunen ange i vilket fordon tillståndet används för att utföra uppgifterna. Parkeringsstillståndet får an-vändas bara i utsedda fordon som finns antecknade på parkeringstillståndet. I ett tillstånd kan registreringstecknet för högst tre fordon antecknas.

I ansökan ska det också anges tillståndshavaren, som ska vara en fysisk person som är anställd av ett företag, en organisation, en förening eller ett offentligt samfund. Tillståndshavaren ska se till att parkeringstillståndet används på ett korrekt sätt i företaget, föreningen eller det offentliga samfundet samt vara kontaktperson för den kommun som beviljat tillståndet.

Om det efter beviljandet av tillståndet sker förändringar i förutsättningarna för beviljande av tillstånd ska arbetstagaren eller tillståndshavaren underrätta kommunen i enlighet med 4 mom. En sådan förändring är t.ex. byte av ett fordon som används inom hemvården eller av tillstånds-havaren i företaget.

Enligt 5 mom. ska kommunen återkalla parkeringstillståndet om det används i strid med lagen, t.ex. i något annat syfte än vad som föreskrivs i lagen, eller om tillståndet överläts till en person som inte har rätt att använda det. Tillståndet ska också återkallas om förutsättningarna för beviljande av tillståndet inte längre uppfylls eller om arbetstagaren eller tillståndshavaren begär att tillståndet återkallas.

Bilaga 3.8. Till vägmärke H25 (Servicekörning tillåten) i bilagan fogas körning med fordon som är försett med ett parkeringstillstånd för hemvården. Ett fordon försett med ett parkeringstillstånd kan också parkera inom vägmärkets verkningsområde. Samtidigt ska det göras en språklig korrigering av beskrivningen av vägmärket.

8 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juni 2020.

9 Verkställighet och uppföljning

Riksdagen har i sitt svar (Rsv 65/2018 rd) till regeringen proposition med förslag till ny vägtrafiklag anfört att information om reformerna i den nya vägtrafiklagen ska ges effektivt och med god täckning till vägtrafikanterna och att lagens effekter ska följas upp och utvärderas i synnerhet i fråga om säkerhet och smidighet i trafiken.

Kommunikationsministeriet följer upp effekterna av lagen på det sätt som riksdagen förutsätter efter att lagen trätt i kraft.

10 Förhållande till andra propositioner

Samtidigt med denna proposition bereds en annan regeringsproposition med förslag till lag om ändring av den nya vägtrafiklagen. Propositionen bereds eftersom det efter att den nya vägtrafiklagen antagits har skett förändringar som följer av både nationell lagstiftning och EU-lagstiftning och som förutsätter att den nya vägtrafiklagen ändras innan den träder i kraft den 1 juni 2020. I den propositionen föreslås det också att fel av teknisk natur korrigeras i den nya vägtrafiklagen, i körkortslagen, och i lagen om verkställighet av böter. Propositionerna kan behandlas samtidigt i riksdagen.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen kan vara av betydelse med tanke på jämlikhetsprincipen enligt 6 § i grundlagen. Det har hänvisats till detta också i de yttranden som inkommit om propositionen, och enligt dem ska tjänster som tillhandahålls i hemmet inte definieras onödigt snävt vid den förvaltningsmässiga prövningen, utan de ska definieras enligt människornas och klienternas individuella behov. I denna bemärkelse är det motiverat att i större utsträckning underlätta parkeringen av fordon. Dessutom har det betonats i yttrandena att de tjänster som tillhandahålls i hemmet håller på att öka av många olika anledningar. Parkeringen av fordon har en viktig betydelse vid tillhandahållandet av dessa tjänster.

Enligt 71 § i den nya vägtrafiklagen sätter kommunen upp trafikanordningar på gator och på andra av kommunen förvaltade vägar. Kommunen har behörighet att på sitt väg- och gatunät anvisa parkeringsplatser för olika fordons- och persongrupper, t.ex. för boende- och företagsparkering. Principen om god förvaltning ska iakttas vid planeringen och genomförandet av användningen av gatorna. Exempelvis anvisandet av parkeringsplatser för behoven hos personer

RP 109/2019 rd

med funktionsnedsättning är ett godtagbart syfte med tanke på positiv diskriminering. Kommunen kan bestämma om dess parkeringsplatser ska vara avgiftsbelagda eller avgiftsfria. Målsättningen kan då t.ex. vara att genom att påverka priset på bilismen minska bilkörningen för att begränsa utsläppen. Även strävan att främja smidigheten och möjligheterna när det gäller de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls i hemmen genom att förbättra möjligheterna att parkera i likhet med det som föreslås i propositionen ska anses vara ett godtagbart syfte i sådana situationer där behovet av tjänster som tillhandahålls i hemmet ökar till följd av att servicestrukturen inom social- och hälsovården ändras och befolkningen åldras.

Enligt regeringsprogrammet bereds och genomförs ett åtgärdsprogram för äldre personers boende. För att olika boendelösningar som är lättare än serviceboende och som lämpar sig för boende hemma och för den äldre befolkningens behov ska kunna främjas måste sådana tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården som stöder boendelösningarna och som kommunen ansvarar för att ordna stödjas. Förbättrandet av parkeringsmöjligheter effektiviserar användningen av arbetstiden för dem som utför tjänster som tillhandahålls i hemmet genom att mindre tid går åt till att söka parkeringsplats och gångsträckorna till klienterna blir kortare. Förbättrandet av parkeringsmöjligheterna stöder andra åtgärder som vidtas samtidigt för att främja möjligheterna för äldre personer att bo hemma.

Propositionen är inte problematisk med tanke på den kommunala självstyrelsen enligt 121 § i grundlagen, eftersom den föreslagna lagstiftningen innehåller prövningsrätt för kommunen när det gäller beviljande av parkeringstillstånd.

Enligt regeringens uppfattning kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vägtrafiklagen (729/2018) 43 § 2 mom. och punkten om vägmärke H25 i bilaga 3.8 till lagen, samt
fogas till lagen nya 39 a och 190 a § som följer:

39 a §

Parkeringstillstånd för hemvården

Ett fordon som är försett med ett parkeringstillstånd för hemvården får, oberoende av ett sådant förbud eller en sådan begränsning som angetts med en trafikordning, parkeras på en gata eller på ett annat område som administreras av kommunen på det sätt som föreskrivs i 39 §.

Parkeringstillståndet för hemvården får användas för parkering endast för utförande av de arbetsuppgifter som avses i 190 a § 1 mom. och för parkering får användas endast fordon som nämns i parkeringstillståndet.

43 §

Körning och parkering på gårdsgata

Parkering på en gårdsgata är tillåten endast på en markerad parkeringsplats. Cyklar och mopeder samt fordon som är försedda med parkeringstillstånd för rörelsehindrade eller parkeringstillstånd för hemvården får dock parkeras också på andra ställen på en gårdsgata, om detta inte medför avsevärd olägenhet för trafiken på gårdsgatan eller för annan användning av gårdsgatan.

190 a §

Beviljande av parkeringstillstånd för hemvården

Kommunen kan bevilja parkeringstillstånd för hemvården för högst fem år i sänder för att i klientens hem utföra

1) uppgifter inom hemvården enligt 20 § och boendeservice enligt 21 § i socialvårdslagen (1301/2014),

2) uppgifter enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),

3) uppgifter enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977).

Parkeringstillstånd beviljas arbetstagare, företag, föreningar eller offentliga samfund som tillhandahåller service som avses i 1 mom.

I 2 mom. avsedda aktörer ska i sin ansökan till kommunen ange högst tre fordon i fråga om vilka parkeringstillstånd för hemvården används för parkering enligt 39 a §. Företag, föreningar

RP 109/2019 rd

och offentliga samfund ska också ange tillståndshavaren, som ska vara en fysisk person som är anställd av den som ansöker om tillståndet.

Arbetstagaren eller tillståndshavaren ska utan dröjsmål underrätta kommunen om förändringar i förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

Kommunen ska återkalla tillståndet, om

- 1) förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre uppfylls,
- 2) arbetstagaren eller tillståndshavaren upprepade gånger eller allvarligt i strid med denna lag har använt eller låtit använda tillståndet och om en anmärkning eller varning inte kan anses vara tillräcklig,
- 3) arbetstagaren eller tillståndshavaren begär det.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Bilaga

Författningsbilaga

Bilaga 3.8

H25

Servicekörning tillåten

**Huoltoajo
sallittu**

Tilläggs skylten anger att det, trots det förbud som anges med vägmärket, tillåts

- 1) transport i samband med underhåll eller bevakning av en fastighet och byggnader, utrymmen och anläggningar på fastigheten, när sådan körning är nödvändig,
- 2) distributionstrafik samt transport av sådant gods som på grund av sin vikt eller av någon annan anledning rimligen inte kan bäras,
- 3) transport av en sådan person vars funktions-, rörelse- eller orienteringsförmåga är begränsad på grund av ålder, skada eller sjukdom eller av någon annan orsak,
- 4) transport av barn, om en person har att övervaka flera än ett barn som inte fyllt 7 år,
- 5) avhämtande och avlämnande av en kund med ett fordon i taxitrafik,
- 6) körning med fordon, om det är försett med ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade, eller
- 7) körning med fordon, om det är försett med ett parkeringstillstånd för hemvården.

RP 109/2019 rd

Helsingfors 30.1.2020

Statsminister

Sanna Marin

Kommunikationsminister Timo Harakka

Lag

om ändring av vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vägtrafiklagen (729/2018) 43 § 2 mom. och punkten om vägmärke H25 i bilaga 3.8
till lagen, samt
fogas till lagen nya 39 a och 190 a § som följer:

Gällande lydelse

Uusi

43 §

Körning och parkering på gårdsgata

Parkering på en gårdsgata är tillåten endast på en markerad parkeringsplats. Cyklar, mopeder och fordon som är försedda med parkeringstillstånd för personer med nedsatt rörelseförmåga får dock parkeras också på andra ställen på en gårdsgata, om detta inte medför avsevärd olägenhet för trafiken på gårdsgatan eller för annan användning av gårdsgatan.

Föreslagen lydelse

39 a §

Parkeringstillstånd för hemvården

Ett fordon som är försett med ett parkeringstillstånd för hemvården får, oberoende av ett sådant förbud eller en sådan begränsning som angetts med en trafikanordning, parkeras på en gata eller på ett annat område som administreras av kommunen på det sätt som föreskrivs i 39 §.

Parkeringstillståndet för hemvården får användas för parkering endast för utförande av de arbetsuppgifter som avses i 190 a § 1 mom. och för parkering får användas endast fordon som nämns i parkeringstillståndet.

43 §

Körning och parkering på gårdsgata

Parkering på en gårdsgata är tillåten endast på en markerad parkeringsplats. Cyklar och mopeder samt fordon som är försedda med parkeringstillstånd för rörelsehindrade eller parkeringstillstånd för hemvården får dock parkeras också på andra ställen på en gårdsgata, om detta inte medför avsevärd olägenhet för trafiken på gårdsgatan eller för annan användning av gårdsgatan.

Gällande lydelse

Uusi

Föreslagen lydelse

190 a §

Beviljande av parkeringstillstånd för hemvården

Kommunen kan bevilja parkeringstillstånd för hemvården för högst fem år i sänder för att i klientens hem utföra

1) uppgifter inom hemvården enligt 20 § och boendeservice enligt 21 § i socialvårdslagen (1301/2014),

2) uppgifter enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987),

3) uppgifter enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977).

Parkeringstillstånd beviljas arbetstagare, företag, föreningar eller offentliga samfund som tillhandahåller service som avses i 1 mom.

I 2 mom. avsedda aktörer ska i sin ansökan till kommunen ange högst tre fordon i fråga om vilka parkeringstillstånd för hemvården används för parkering enligt 39 a §. Företag, föreningar och offentliga samfund ska också ange tillståndshavaren, som ska vara en fysisk person som är anställd av den som ansöker om tillståndet.

Arbetstagaren eller tillståndshavaren ska utan dröjsmål underrätta kommunen om förändringar i förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

Kommunen ska återkalla tillståndet, om

1) förutsättningarna för beviljande av tillstånd inte längre uppfylls,

2) arbetstagaren eller tillståndshavaren upprepade gånger eller allvarligt i strid med denna lag har använt eller låtit använda tillståndet och om en anmärkning eller varning inte kan anses vara tillräcklig,

3) arbetstagaren eller tillståndshavaren begär det.

Denna lag träder i kraft den 20 .